Leto XV. V.b.b. Dunaj, dne 23. oktobra 1935 St. 43.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Vprašanje naše bodočnosti.

Potek jubilejnih proslav petnajstletnice glasovanja je marsikoga izmed nas prijetno presenetil. Izvzemši govore nekaterih krajevnih govornikov, tako g. Plascha na Žihpoljah, ki je na slavnostni dan dajal duška svoji zagrenjenosti z ostrimi izpadi proti Slovencem, smemo beležiti, da je bil z letošnjimi proslavami storjen korak naprej v lepše sožitje obeh narodov v deželi. Dostojni potek slavnostnih dni je našel odmev v slehernem našem človeku in mu vzbudil upanje, da vendar prihaja doba slovenske enakopravnosti v deželi in z njo konec zastrupljenega ozračja, ki je desetletja dušil deželo in njene prebivalce. Zmernost govorov in stvarnost člankov je nedvomno velik moralni uspeh nove države, pa tudi doslednega in jasnega zadržanja slovenske manjšine.

Smo in naš narodni sosed nam priznava, da smo. Kdor pozna nekdanjo zgodovino, bo vedel, da temu ni bilo vedno tako. V današnji dan pa je ostalo sporno in nejasno, koliko nas je, ki smo. Tod je jedro trenutnih težkoč okoli reševanja manjšinskega vprašanja. Naše naziranje je ostalo do danes nespremenjeno: koder se v vsakdanjem življenju, v družini in cerkvi poslužujejo slovenske govorice, so Slovenci. Našemu stališču nasproti stoji drugo stališče, ki proglaša Slovence, ki ne žive z nami v organiziranem narodnem življenju, za Nemce ali vsaj za take Slovence, ki hočejo čimprej postati Nemci. Tozadevnega sporazuma doslej ni bilo še mogoče najti.

Če gledamo vprašanje takozvanih nezavednih Slovencev brezstrastno in stvarno, moramo priznati težkočo za nas: mnogi od njih danes resnično nočejo nobenega stika z našim organiziranim narodnim življenjem. Objektivni naši pravici stoji nasproti njihovo osebno nasprotstvo. Ne moti jih pri tem, da nosi njihovo družinsko in domače življenje povsem slovenski značaj, da govorijo, pojejo in molijo slovensko. Organizirano slovenstvo odklanjajo, beseda in ves njihov značaj pa jih vsak dan izdajata za Slovence. V slednjem obstoja težkoča za Nemce, ki se rešujejo iz zadrege z označbo „Windische“ za nezavedne Slovence. Njihov pojav razlagajo mnogi Nemci tako, da so podlegli vplivom nemške kulture in po duhu že postali Nemci, četudi s slovensko govorico. To razlago pa razveljavlja vsakdanje življenje teh Slovencev samo, ker se v ničemer ne razlikujejo od življenja ostalih Slovencev. Tudi bi morali biti vplivi druge kulture vidni v pozitivnem ustvarjanju nemških kulturnih vrednot.

Nezavednost med koroškimi Slovenci je sad večdesetletnega vpliva stare nemške miselnosti. Izražala se je le-ta in se lokalno še izživlja tako, da se poveličuje nemštvo z zaničevanjem slovenskega sveta. V tej zvezi naj omenimo samo krilatice, rojene iz take ozkosrčnosti: windischer Hund, Tschusch, Balkanslawe, slowenisch ist schiech itd. Značilne so za dolgoletni način sožitja Slovencev z Nemci. Ob takem moralnem pritisku je moral kloniti del slovenskih rojakov in se iz strahu pred manjvrednostjo predati narodni brezbrižnosti. Medtem ko je z nezavednostjo kmalu postal plen nemških političnih strank in sličnih organizacij, je zavedni del Slovencev, globoko usidran v verski in narodni idealizem, ostal kulturno in narodno-gospodarsko žilav do danes, politično samostojen pa do konca stare Avstrije. Kako sicer razlagamo dejstvo, da se kljub kulturni premoči nemštva slovenska duhovščina na primer ne udaja nezavednosti? Na nemških višjih šolah se je izobraževala in vendar v deželi ni niti enega nezavednega slovenskega duhovnika! Ta argument sam mora biti trezno mislečemu zadosten dokaz, da nikakor ne more biti nemški kulturni vpliv vzrok narodne zavednosti med Slovenci. Vzbujanje manjvrednosti v slovenskem človeku pa je vsej prej kot kulturno delo.

Z novo državo in njenim razvojem se bo hkrati samoposebi reševalo tudi kočljivo vprašanje nezavednosti. Kancler je v uvodniku jubilejne številke „Kärntner Tagblatta“ lepo naglasil: „Glasovanje je dokazalo, da lahko živi tudi nek nadnarodni občestveni čut. Ta se je odtlej še utrdil, ker tvori polno upoštevanje kulturnih potreb narodnih manjšin v Avstriji tudi v tem pogledu dober temelj notranjega miru.“ Ob normalnem razvoju se bo zastarelo pojmovanje o sožitju dveh narodov nujno moralo umikati lepšemu naziranju. Zahtevati takojšnji preokret, bi seveda bil enak nesmisel kot skušati takoj odstraniti mnoge predsodke, ki motijo tudi danes še vzajemnost med vsemi Slovenci. To krvavečo rano v državi bo zdravil čas, mora jo zdraviti nemška treznost in poštenost, zdraviti pa jo mora tudi — naše delo.

Naša mladina predvsem in z njo mi vsi nosimo pred zgodovino veliko odgovornost. V vsaki vasi in fari, v vsaki občini obstoja manjšinski problem, zija rana narodne nezavednosti! Brezbrižje, ozkosrčnost ali malodušje danes nimajo med nami več prostora! Mladina in z njo vsi z dobro voljo moramo na delo dobre katoliške in narodne prosvete! Prosvetno življenje koroških Slovencev se mora razmahniti v globino in širino. Še nikdar slovenski narod na Koroškem in sosebno slovenska koroška mladina ni imela toliko svoje usode v svojih rokah. Res je delo izobraževanja, izklesavanja in izoblikovanja človeka težko in dostikrat nehvaležno. Pa umetnik ima notranje veselje in zadoščenje nad umetnino, ki si jo je izklesal v bedepolnih nočeh. Tako velika bo radost naroda, ki si je ob pravem času sam dal dobršen kos lepše usode, deželi in državi pa prištedil sramoto, da je v njunih mejah moral duševno izstradati in kulturno umreti. Ta klic ne sme biti zaman! Pred Bogom, državo in zgodovino nosimo tudi mi odgovornost za našo bodočnost. ro.

V Abesiniji in drugod po svetu.

V minulem tednu ni bilo **na frontah Abesinije** nobenih posebnih dogodkov. Italijani so zasedli sveto mesto Aksum, ki slovi po svojih svetiščih in uživa med abesinskimi mesti posebne ugodnosti. Tamošnji abesinski poglavar Ras Gugsa se je s par tisoč vojaki brez boja predal Italijanom. Ti ga sedaj nameravajo proglasiti za abesinskega cesarja, da s tem pospešijo razkroj abesinskega odpora. Na severni fronti se bržkone pripravlja prvi resnejši spopad med italijansko in abesinsko vojsko. Poročila tudi trdijo, da bo italijanski napad na mesto Harar v južnem predelu države izzval ostro abesinsko protiofenzivo. Vsekakor smemo pričakovati, da bodo prihodnji dnevi odločilni za srečo ene ali druge vojske.

V Zvezi narodov je Anglija nepopustljiva. Italiji kot napadalki grozi, da jo gospodarsko in finančno odreže od ostalega sveta. Te grožnje je vzela Italija mirno na znanje, italijanski listi vsekakor ne štedijo z izpadi proti Angležem. Nekatere grožnje se delno že izvajajo, okoli 15 držav je Angliji obljubilo, da ji sledi v njenem postopanju proti Italiji. Pri drugih državah, tako sosebno pri sosedih Italije, pa prevladuje mnenje, da bi gospodarske in finančne kazni proti Italiji rodile škodo tudi njim samim in dovedle do poostritve napetosti.

Francija posreduje. Še vedno je francoski ministrski predsednik Laval na delu, da ublaži napetost med Italijo in Anglijo. Izdelal je več posredovalnih predlogov. Že dejstvo, da so Italijani in Angleži pripravljeni za razgovor, kaže, da njegovo posredovanje zna uspeti.

Sovjeti hujskajo. Francosko posredovanje nikakor ni pogodi sovjetski Rusiji. Rusija smotrno stremi za tem, da zaplete evropske države v novo svetovno vojno. Pri tem se nada — morda ne neupravičeno — da bi končni izid prinesel zmago komunistični internacionali. Litvinov, sovjetski zastopnik v Ženevi, je izprva spretno ščuval Italijo proti barbarski in civilizacije potrebni Abesiniji. Sedaj pa se v Ženevi gorko zavzema za kaznovanje taiste Italije.

Pamet bo zmagala. Do svetovne vojne ne pride, to smemo upati. Med narodi ni — hvala Bogu — nikakega bojnega razpoloženja. Tudi ni poleg sovjetskih nobenega državnika, ki bi se drznil tirati svoj narod v vojni spor. Značilna je nedavna izjava anglikanskega poglavarja cerkve, ki je sicer obsodil afriško vojno, istočasno pa povdaril, da je boljša in primernejša razdelitev naravnih dobrin in surovin med državami nujno potrebna. Bogatini in reveži niso samo med poedinci, marveč tudi med narodi. Ne smemo pričakovati, da se bodo države brezpogojno upregle v angleški voz, za to je že dosedanje obotavljanje pred nastopom proti Italiji dovolj značilno. Smemo pričakovati, da bo Anglija slejkoprej pristala na gotove italijanske pravice v Abesiniji. Volk bo sit, koza pa cela.

Važne spremembe v državi.

Minuli teden je odstopila prva vlada dr. Schuschnigga, nakar je prezident Miklas potrdil nove vladne člane. Novi vladi načeljuje dosedanji kancler, vicekancler je ostal knez Štarhemberg, tudi zunanji in trgovinski minister sta ostala. Za ministra notranjih zadev je imenovan dosedanji namestnik nižjeavstrijskega dež. glavarja Baar-Barenfels, za socialnega ministra namesto dosedanjega Neustädter-Stürmerja univerzitetni profesor dr. Dobertsberger, za finance namesto Burescha drž. svetnik dr. Drachsler, za pravne zadeve namesto Karvinskega dr. Robert Winterstein, za kmetijskega ministra namesto dosedanjega Reitherja, ki postane spet nižjeavstrijski dež. glavar, inž. Strobl. Novi državni tajniki so dr. Pernter za prosveto, general Zehner za dež. obrambo, Teodor Znidarič za socialne in dosedanji prezident štajerske kmetijske zbornice August Kraft za kmetijske zadeve.

Značilnost nove spremembe je, da v novi vladi ni več majorja Feya, člani nove vlade so možje, ki bodo kanclerju in vicekanclerju dosledno sledili. Nova vlada pomeni torej, da bo smer naše države v notranjem razvoju in zunanji učlenitvi še doslednejša ciljem, ki jih je postavil pokojni dr. Dollfuss.

Dosedanje oborožene prostovoljne formacije so združene v enotno milično zvezo, ki bo nosila naslov „Freiwillige Miliz — österreichischer Heimatschutz“. V kratkem bo nadalje izšel izvršilni zakon, ki bo združeval vse mladinske organizacije v enotno zvezo, pri tem pa ne prezrl v sporazumu s sv. stolico sklenjenih načel. V novi organizaciji si bosta cerkev in država delili vpliv na mladinsko vzgojo.

Avstrija v zboru narodov. Kancler Schuschnigg je minuli petek govoril o avstrijski politiki v Podonavju. Povdaril je, da je potreba reorganizacije Podonavja danes enako važna kot pred dvema letoma. Politika, ki jo vodi Avstrija, ni ne Italiji in ne Angliji prijazna, marveč je avstrijska politika. Avstrija noče koristi na račun drugih narodov, zato naj zbor narodov skrbi zato, da bo Avstrija zamogla živeti naprej. Avstrija bo z vsemi sredstvi stremela za mirom in ne bo imela nobene večje skrbi, kot da združi vse sile in omogoči miren razvoj svojega gospodarstva.

V Hitlerjevi Nemčiji. Nemčija ostane v italijansko-abesinskem sporu nevtralna. Baje je izjavila svojo pripravljenost, da bo zalagala Italijo s potrebnim orožjem in blagom. — Vlada je sklenila vpostaviti svojo armado in se je za zdaj „zadovoljila" z 12 armadnimi zbori in 36 divizijami. — Kulturni boj se nadaljuje. Ko je paderbornski škof na vizitaciji posetil westfalsko mesto Hamm, ga je hitlerjanska mladina sprejela s klici „Škof židov! Izvozniki deviz! Živijo Führer!" Na potu v mesto so obsuli njegov avto s klici: „Dol s črno kugo! Dol s popi izdajalci!" — V Nemčiji umirajo listi. V dveh letih je bilo ukinjenih nič manj ko 5000 listov. Temu je predvsem vzrok stroga cenzura, ki prepoveduje vsako kritiko. Najbolj so pri tem prizadeti katoliški listi.

Japonska izrablja zmedo. Medtem ko so oči Evrope uprte v afrikansko vojno, pripravljajo japonski generali novo prodiranje v kitajsko ozemlje. To prodiranje ne bo izključno vojaškega, marveč gospodarskega značaja. Japonska rabi trgov za svoje blago in rabi surovin za svojo industrijo, vse to ji v veliki meri lahko nudi Kitajska. V te svrhe so se sestali v mestu Dajrenu japonski in kitajski častniki, ki so določili podrobnosti novega japonskega prodiranja.

Amerika z naglico gradi trdnjave in oporišča na Alaski, Alevtih in Havajskih otokih. Njena vojna mornarica je vsa v Tihem oceanu, število zrakoplovov bo kmalu doseglo 4000. V letošnjem poletju hočeta imeti ameriška in japonska mornarica velike pomorske vaje v severnem morju. — Roosevelt povdarja nevtralnost Amerike v afrikanskem sporu ter hkrati svari evropske države, naj na vsak način preprečijo evropsko vojno.

Poživimo zadružno delo!

Kakor je zadružništvo, posebno pa kreditno zadružništvo, v pretekli dobi služilo in še sedaj služi svojemu namenu, obvarovati gospodarstva pred propadom, in je največ pripomoglo, da se je kmet v težkih časih mogel držati na svoji zemlji, tako je posebno sedaj v težkih gospodarskih prilikah nujno potrebno. Podeželsko ljudstvo se ga mora zato z vso ljubeznijo oprijeti, ker mu je najboljša pomoč pri težkem boju za obstanek.

Imamo stanovsko urejeno državo in v tej državi bo in mora igrati zadružništvo kot izrazit način samouprave in samopomoči najpomembnejšo vlogo. Stanovsko urejenega kmetijstva brez zadružništva si sploh ni mogoče misliti. Stanovsko-politična organizacija kmetov, Bauernbund, zastopa kmetijstvo in njegove interese pri pripravljanju in odobritvi raznih zakonov. Dobro organizirano blagovno in kreditno zadružništvo pa ima nalogo, da omogoči kmetu izrabiti vse dobre strani zakonov, ki so mu za uspešen gospodarski razvoj potrebni. Kolike svote denarja so se do danes že dale v podporo in podvig kmetov, kako neznatni in nevidni pa so sadovi velikih denarnih žrtev dežele in države! Omenimo samo takozvano „Gebirgsbauernhilfe", katere namen je nedvomno dober. Vendar bo ta akcija le težko prinesla oni uspeh, katerega mnogi od nje pričakujejo. Bilo bi kmetom v večjo korist, če bi dobile ta denar zadružne organizacije na razpolago, tako blagovne, živinorejske ali pašniške, mlekarske, melioracijske ali strojne, da bi investirale svote v svoje naprave in tako bile v trajno pomoč ogroženemu kmetijstvu goratih krajev. Tudi dolinskemu kmetu bi bila v veliko pomoč akcija, ki ga ne bi rešila samo za par mesecev dolžnih obresti, marveč bila opora, katere bi se mogel trajno posluževati pri izboljšanju svojega gospodarskega položaja. Vsi si moramo biti na jasnem, da nihče ne sme in ne more pričakovati, da bi drugi plačevali dolgove, v katere je marsikateri zabredel tudi po svoji krivdi.

Ob tem razmišljanju pridem do one točke, o kateri vam hočem pisati. Namreč, da je za zdravljenje skelečih gospodarskih ran nujno potrebna poživitev zadružnega duha med našim ljudstvom, posebno pa pri kmetu. Ravno med nami koroškimi Slovenci manjka takih prej naštetih zadružnih organizacij, ki so podlaga za uspešen razvoj in izvedbo nasvetovane akcije in temelj gospodarske samopomoči. Mi koroški Slovenci nimamo razven dobro razvitega kreditnega zadružništva z izjemo par živinorejskih in blagovnih zadrug skoraj nič gospodarskega zadružništva. To je še neobdelano polje, kjer naj se čimprej zastavi plug! Mi moramo računati s tem, da bo država prejkoslej začela pri svojih podpornih akcijah kmetijstvu se posluževati zadružnih organizacij. Že ustroj naše države, ki priznava najprej stan in šele potem poedinca, zahteva tovrstno pomoč.

Naša sveta dolžnost je, da nadaljujemo na zadružnem polju z resnim delom. Kot so naši stari osiveli zadrugarji s svojim vztrajnim in nesebičnim delom ustvarili krasno razvito kreditno zadružništvo, tako tudi mi mladi ne smemo držati križem rok, ampak postati vredni nasledniki naših zadružnih pijonirjev. Saj smo si vsi na jasnem, da je kreditno zadružništvo v veliki meri pripomoglo, da smo koroški Slovenci še ostali gospodarji na svoji domači zemlji.

Zadružna centrala vidi svojo nalogo. Črez mesec dni bo pričela z enodnevnimi poučnimi tečaji za zadružne odbornike in še druge prijatelje zadružništva. Tečaji bodo služili tudi razgovorom o predpripravah za ustanovitev raznih še potrebnih gospodarskih zadrug po raznih krajih. V našem listu „Koroškem Slovencu" bomo vodili posebno zadružno rubriko, ki bo prinašala članke zadružne vsebine in beležila odjek zadružnega dela. K sodelovanju ste vabljeni vsi zadrugarji in prijatelji, da bo rubrika čim zanimivejša. Vabimo stare, izkušene zadružne delavce in tudi mlade moči, da se posvetijo zadružni prosveti. Oglasite se tovariši absolventi Zadružne šole in vršite svojo častno nalogo! Tudi fantje, člani prosvetnih društev, iskreno vabljeni k gradnji naše zadružne stavbe! Tako se oddolžimo starim zadružnim borcem in bomo res vredni prevzeti lepo urejeno zadružno dediščino. Nesimo zadružnega duha, ukoreninjenega v srcih polnih medsebojne ljubezni, med ves naš rod, da zopet najde pogled navzgor in naprej v lepšo bodočnost! F. Lapuš.

DOMAČE NOVICE

Gospodarsko pismo iz Podjune. Pravijo, da kmet rajši jamra, kot hvali, posebno če gre za letino. Mi v Podjuni pa smemo letos ne zgolj iz navade, marveč iz upravičenosti nekoliko potožiti. S pridelkom posebno v spodnjem delu Podjune nismo povsem zadovoljni. Lahko zemljo imamo tam, neugodne vremenske prilike — vigredno deževje, poletna suša in še slana — so uničile mnogo pridelka, le rži in pšenice bo za silo. Ajde smo se posebno veselili in je tudi dobro obetala, mrzel veter in slana pa sta popolnoma uničila ajdov cvet. Krompirja je tudi le malo v zemlji. Tako bomo morali štediti na mizi z žganci in krompirjem. Jabolka so ponekod dobro obrodila, v mnogih krajih pa skoraj nič. Najbolj razočarani pa so letos čebelarji. V času, ko je sicer najboljša paša, so morali svoje čebelice krmiti, da jim sredi opletja niso poginile. Za prezimljenje pa bo treba zanje sladkorja, ki bo stal lep denar. — Pred kratkim se je po naših vaseh oglašal strah, ki mu pravijo „Bauernschreck". Pobiral je zaostale davke, obiral domala vsako vas in vsako hišo. Ker mnogokod ni bilo denarja, je zapisal živino, ponekod celo grozil s prisilnim upraviteljem. Je hudo za kmeta v času, ko primanjkuje celo za družino živeža. Nekoč je kmet z lesom in živino lahko pokril vsak večji izdatek, danes pa mu ob slabi ceni in zastoju prodaje preostane samo še tarnanje in nada na boljšo bodočnost.

Blato. Deželni glavar je imenoval tudi naše občinske očete. V glavnem je ostalo pri starem. Tudi župana so izvolili starega v osebi g. Franca Dobrovnika, ki že dolga leta modro vodi občinsko gospodarstvo. — Z letino se letos nič ne „gmajtujemo". Vigredi nam je slana sadje snedla in mošt popila, potem nas je suša posušila, lepo obetajočo ajdo pa je spet pobralo. Mora že tako biti, da kmetje ne postanemo prebogati.

Na Dravi. (Rodovitno polje.) To krasno polje, ki leži med Dravo in Vognjem poljem! Če si stopal po njem v letošnji poletni hudi suši, nisi je ve-

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(52. nadaljevanje.)

A tujina, preteklost, prežita v mestu, ob knjigah, lepa prihodnost, odprta še pred kratkim pred začudenimi, hrepenečimi očmi, ki pa se je zaprla nenadoma, kakor pot nebeška pred dušo bogaboječo, padlo ravnokar v smrtni greh, mu niso dale pokoja še v spanju. Vzdihoval je v sanjah, govoril je sam s seboj, ječal je polglasno.

Sredi mučnih sanj so se odprle v mnogih nočeh duri iz stranske sobe. S tihimi koraki je stopila k postelji skrbeča mati, se je nagnila nad spečega, mu je poravnala odejo in mu je pogladila z nežno roko čelo in neredno črez čelo padajoče lase.

„Spi, dete!"

Velik blagoslov je bila vsaka z vročo ljubeznijo šepetana beseda, gorka molitev slednji vzdihljaj.

Sin je začutil blagoslov v polspanju. Odprl je včasih za hip oči in je videl mater kakor skozi meglo.

„Vi ste, mati?"

„Le spi, Ivan. Jutri bo treba spet delati..."

Kakor je prišla, je odhajala, tiho in oprezno, boječa se, da ga predrami povsem.

A blagoslov njenega obiska, molitev ljubečega njenega srca sta napolnila vso sobo. Mir se je razlil črez topla lica sanjajočega, rahel smehljaj mu je trepetal na ustih.

Čutil je ljubezen ob sebi — in vse zmaguje ljubezen...

Bolezen naših posestev so dolgovi. Na teh je bolehal tudi dom Dolinarjev. Še oče jih je zapustil nekaj; pri vsi skrbi in pridnosti jih ni mogel poplačati povsem. Ko sta zidala vdova in Ivan nov dom, sta se zadolžila še bolj. Obresti so rasle. Treba bi bilo plačati zdaj tu, zdaj tam. Včasih je rabil kdo nenadoma sam in je opomnil. A odkod dobiti? Spet izposoditi? Tako se zamaši potok na eni strani, a na drugi izteče tem več.

„Kje vzeti?" — se je povpraševal Ivan in je posedal dolgo v noč na postelji, ob njem je sedela mračna skrb z nagubanim čelom, z mrkimi očmi. Ni je mogel odgnati, dasi jo je želel včasih daleč proč, tako daleč, da bi se ne srečala nikdar več, da bi ne sedla nikoli več k njemu.

„Ko bi odšla, in bi mogel zatisniti oči in bi spal, spal!"

Tako izmučen je bil, tako nedopovedljivo potreben pokoja. Ob pol treh zjutraj ga je zbudila skrb. Pogledal je plašno po sobi, proti oknu: morda je že beli dan, zaspal je morda. A svetlikalo se je šele, komaj se je odprlo še malo veliko oko božje, svetli dan. Tako rad bi še spal! Oči so mu lezle skupaj, težke so bile kakor iz svinca: še je visel na njih trud prejšnjega dne. A skrb ga je prijela krepko za roko.

„Ivan, sam si! Živina čaka, čaka polje. In Hribernik čaka: dvesto mu moraš izplačati v nedeljo."

Planil je pokoncu; nič spanca ni bilo več v očeh... In ves dan delo, trud. Ves dan ga je držala skrb za roko, za srce, za dušo. Komaj je povesil roke, komaj si je hotelo malo odpočiti utrujeno telo, malo si oddahniti v jarem vprežena duša, čuj, že je klicala spet skrb.

„V nedeljo, Ivan! In ono nedeljo spet, spet oni mesec, ob novem letu še več! Pomni, Ivan..."

Stisnil je zobe, gube so se mu včrtale v čelo — delal je še vztrajneje.

Marsikateri večer je bil utrujen do smrti. Legel bi, ne, pal bi na posteljo in bi spal, ne četiri, ne pet ur, ne, vso noč in ves dan, dva, tri dni. A skrb je stala ob njem, sedla je k njemu na posteljo, je opominjala in je računala.

„Nekaj vreč rži prodaš; seve, za kruh bo potem trda. A zdaj je cena dobra. Če ne zadostuje ostalo za kruh do žetve, morda posodi kdo. Po žetvi se mu vrne. Junica mora tudi iz hleva. Pač bi bila potrebna za dom, a ni druge pomoči... A to še ni tretjina. In kje dobiti ostalo?"

Stisnil je spet zobe, nagubančil je čelo, zamižal je, da bi preračunil natančneje, da bi se domislil, kje bi se dobilo še kaj.

In glej, tedaj so se odprle spet duri iz stranske sobe, počasi in tiho, da niti slišal ni. Na pragu se je pojavila mati in je stala dolgo na pragu in je strmela na posteljo in je prisluškovala nemirnemu dihanju sinovemu.

(Dalje sledi.)

liko občutil, tudi jesenske slane ne. Turščica je bila črez dva metra visoka ter je imela stroke velike kot zajce. In ajda je bila blizu metra visoka. Pa kakšna detelja in repa! Res pravi paradiž. Zato pa so postavili boguvdani farani na sredi tega rodovitnega polja lep zidan križ. Krasno umetniško ga je poslikal naš mladi slikar Ajholcer z Brda pri Baškem jezeru. Blagoslovil pa ga je naš soprovizor č. g. Nagelschmied, župnik v Lipi.

Bistrica v Rožu. Na predvečer 10. oktobra je tukajšnji Heimatschutz priredil bakljado, katere so se udeležili večinoma otroci in uradništvo. Obhod se je vršil skozi Bistrico in Sveče. Ko se je pomikal sprevod mimo tovarniškega poslopja, je bilo tam temno in tiho. Tudi v tovarniškem gradu je vladala tihota, ker tam nikdo več ne stanuje. Naslednjega dne je bila slovesna sv. maša, h kateri so bili vabljeni šolarji, urnadništvo in ostala fara. Presenetilo je, da ni bilo šolarjev z Bistrice. — V septembru so pričeli graditi cesto Jo bodo razširili. Pri tem je našlo zaposlitev skoraj vse brezposelno delavstvo. Delajo pet ur na dan. — V sveški farni cerkvi je tvrdka Slama iz Celovca popravila veliki oltar. Svetniki in drugo je pozlačeno s pristnim zlatom. Delali so na popravah 4 tedne. Denar je darovala umrla dobrotnica Rupračinja, 1000 šilingov, in rajni Gregor Jerolič, 200 šilingov. Vrni jim Bog!

Št. Jakob v Rožu. (Razno.) Dne 13. t. m. se je vršila prva seja novoimenovanega občinskega odbora. Za župana je bil izvoljen dosedanji občinski upravitelj trgovec F. Frank, za svetovalce pa posestniki Obilčnik Franc, Šervicelj Matevž in Jože Strauss. Izmed starih naših odbornikov so tudi v novem odboru posestniki Mayer Franc, Štiker Jože in Koren Janez. — Patnajstletnica glasovanja se je vršila v čisto nemškem duhu. Celo od malih deklamatorjev ni smel nobeden se poslužiti materne govorice. V Kotu pa so neki fantje na predvečer zažgali kres in dajali duška svoji nestrpnosti proti Slovencem. Bilo bi želeti, da bi orožništvo v bodoče na ljubo složnemu življenju posvetilo izgredom neolikancev svojo pozornost. — Več porok smo tudi imeli. Dissinger Hanzej, p. d. Hebčnjakov v Dravljah se je poročil z Repičevo Anico, Komac Franc, p. d. Rorarjev na Breznici, pa je izbral za mlado gospodinjo Korbičevo Liziko. Mladima paroma naše čestitke! — Še nek žalosten slučaj moramo beležiti: vojaški begunec iz Jugoslavije, Janez Kuess, je služil za hlapca pri Brnjaku na Hodnini. V duševni zmedenosti se je v gozdu obesil. — Minuli nedelji je naša sirotišnica v dveh prireditvah s prav lepim sporedom proslavila sv. Frančiška. Obakrat je bila udeležba prav povoljna. Na prvi prireditvi so mali čestitali k imendanu tudi č. g. dekanu Schenku in prednici s. Frančiški. Kot naslednica dosedanje prednice je bila imenovana sestra Leona Pečnik, naša rojakinja.

Lipa nad Vrbo. Od kapi zadet je nenadoma v lepi moški dobi preminul naš širom znani g. Lorenc Zeichen, kovač in posestnik v Šmišlavčah, brat č. g. župnika dr. Zeichna s Suhe. Solidnega kovača in poštenega soseda bomo pogrešali. Zapušča vdovo in tri otroke. — Od kapi zadet je umrl bivši orožnik Jakob Wurzer na Žopračah. Rajni je svojčas služboval v Istri. Kap ga je zadela ponoči, našli so ga drugo jutro mrtvega. — G. Janez Florianschitz, trgovec z južnim sadjem, se je preteklo soboto vozil z motornim kolesom s privozom proti Vrbi. Od zadaj nenadoma trči v privoz g. Weilguny s svojim avtom. Florianschitza je vrglo preko cestnega jarka v neko smreko, kjer je obležal mrtev. — Rajnim večni mir!

† Franc Mertelj, p. d. Prangar v Zmotičah pri Brnci. Težka žalost je legla na Prangarjevo hišo: očeta in gospodarja ni več! V petek dne 18. t. m. so ga ob velikanski udeležbi ljudstva iz najširše okolice izročili materi zemlji. Pred tedni še čil in zdrav si je v mlinu poškodoval roko, izprva neznatna rana se je vnela, sledilo je zastrupljenje krvi in v torek 15. t. m. je telo še čvrstega moža odpovedalo. Menda že desetletja ni bilo v beljaški okolici takega pogreba kot je bil pogreb Prangarjevega očeta. Kondukt je vodil č. župnik Vrhnjak ob asistenci 8 duhovnikov, krsti je sledilo do 1200 mož in do tisoč mater in deklet. V častnem spremstvu sta bili dve požarni brambi, Heimwehr je poslala zastopstvo, Sturmscharen so svojega člana počastile z generalno dešaržo na grobu. Pevski zbor je zapel svojemu prijatelju na domu in grobu žalostinke, vrsta govornikov se je oddolžila njegovemu spominu. Č. domači župnik se je v toplih besedah spomnil svojega farana, v imenu „Kmečke zveze" mu je govoril v slovo č. Poljanec zahvalne besede za njegovo zvestobo Bogu, narodu in domu, vodja domovinske fronte je z hvaležnostjo omenil njegovo iskreno ljubezen do države, domači župan se je oddolžil spominu bivšega župana, načelnik gasilcev svojega požrtvovalnega uda. Zaslužil je rajni lepo zadnjo pot, saj je bil vzravnan, zaveden značaj, katerega je v njegovi postrežljivosti in podjetnosti čislala vsa okolica. Svoji družini je bil dober oče, sinove je vzgojil v korenjake, hčerki pa sta ob očetovi skrbi razcveteli v rože mladi pridni gospodinji. Zlata Prangarjeva mamica je izgubila svojega dobrega moža, s katerim je toliko vrsto let v vzajemni skrbi dvigala ugled Prangarjeve družine. Dobrega očeta, skrbnega druga in dragega prijatelja ni več. Naj mirno spi v mehki zemljici svoje fare in sniva božji sen! Zaostale pa naj v njihovi bridki žalosti tolaži Bog in še naše toplo sočutje!

Na finem okusu je ležeče!

Ta je povod, da se Kathreiner tako rad pije za zajuterk in malco. Avstrijska gospodinja ljubi ta srčati, izvrstni in fini kavi podobni okus. Zato je postal pri nas Kathreiner prava ljudska pijača,

pravi sladni mojster Waldmann tvrdke

Kathreiner

Strašna nesreča v Celovcu. V noči na soboto 19. t. m. se je zgodila na Rožanski cesti ob križišču beljaškega tira strašna nesreča. Iz Borovelj je vozil proti Celovcu tovorni avto Jan. Polaška iz Velikovca. V njem so se nahajali šofer Mödrischer, Anton Polašek, izdelovalec cementa v Tinjah, in Peter Šašl. Ko dospe avto do železniškega tira, so bile zatvornice dvignjene. Čim pa avto privozi na progo, ga zgrabi iz Beljaka prihajoči brzovlak, zdrobi voz in težko poškoduje vse tri v njem se nahajajoče osebe. Takoj došli rešilni voz je nezavestne ponesrečence odpeljal v bolnišnico. Tudi lokomotiva in še dva vozova sta lažje poškodovana. Krivda je očividno na strani železniškega čuvaja, razjasnila jo bo preiskava.

Drobiž. Bankovci za 5 šilingov z datumom 1. julija 1927 in onih za 10 šil. z datumom 3. januarja 1927 bodo vzeti iz prometa. — Celotna škoda, ki so jo povzročile poplave samo v okraju Špital na Dravi, znaša nad milijon šilingov. — Dež. davkarija javlja, da je davek na kolesa še v veljavi. — V dolini Krke so se minuli teden vršili vojaški manevri. — Sodišče je oprostilo Albino Jesenko in njenega ljubimca Matica z Radiš, ker se ni moglo prepričati o njuni krivdi, da sta zastrupila Jožefa Jesenko. — Na razvalini gradu Landskron sta se minuli teden zastrupila dva Dunajčana. V smrt ju je gnala brezizglednost, da bi se zamogla poročiti. — V Beljaku so prijeli vlomilce Jožefa Schalle, Rudolfa Krall in Franca Osounig. Imajo na vesti menda precej grehov. — V Rožeku je umrl upokojeni major Rudolf v. Raimman. Rajni je bil vsled svoje ljudomilosti splošno priljubljen. — V Grabštanju je Drava naplavila truplo 73letne Terezije Walzi iz Beljaka. — Na motornem kolesu sta se ponesrečila delavca Pfeifer in Leks iz Borlj na Zili.

Blaznikova „Velika Pratika" za leto 1936 je izšla in se dobiva pri založniku, tiskarni J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg 10, in v vseh večjih trgovinah. Ta naš najstarejši slovenski ljudski koledar je res praktičen in zanimiv. Zato ga hoče imeti leto za letom vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike „Poklon Modrih".

74

NAŠA PROSVETA

Sestanki — ljudska visoka šola.

Mladini primerno šolanje duha in srca naj bi bili sestanki izobraževalnih društev. Sestankom dati značaj in vrednost ljudskih visokih šol — to je v bodoče velika naloga naše prosvete.

Krog slušateljev ljudskih visokih šol ne sme obsegati le člane izobraževalnih društev — le-ti so njegovo jedro — ampak mora pritegniti vso mladino, ki jo navdaja višje hotenje. Različna duhovnost fanta in dekleta zahteva ločeno obravnavanje vzgojnih, osebnostnih, življenskih vprašanj. Tudi prerešetavanje gospodarskih vprašanj ne more biti vedno skupno za mlade gospodarje in gospodinje. Zgodovinska, narodna in družabna obravnavanja že sama po sebi tirjajo neko skupnost stanov. Po nekaterih redkih krajih bo poklicna različnost delavskega in kmečkega stanu tudi zahtevala poseben obzir. Veliko pažnjo bo treba posvečati komaj izšolani mladini, da se na spreten nešolski način priuči materinščini v pisavi, čitanju, govoru in vzljubi knjigo. Le tako bo osemnajstletnik mogel biti razgiban slušatelj ljudske visoke šole.

Kdo bo nastopal kot učitelj na ljudskih visokih šolah? To je skrbipolno vprašanje. Vsako izobraževalno društvo kliče človeka, ki druge nadkriljuje vsaj po znanju, čeprav ne po zmožnostih. Poklicna voditelja v naših razmerah sta navadno le duhovnik in ljudskošolski učitelj. Slednji je zdaj še nepovezan z našim ljudstvom, odtujen vsemu domačemu, najbolj pa ljubezni do naroda in čutu pravičnosti, zaenkrat kot izbran voditelj ne prihaja v poštev. Duhovnik pa je po današnjem obrambnem dušnem pastirstvu večinoma preobložen z delom. Gotovo se ne bo smel izmakniti, ko bo naprošen, da prevzame prerešetavanje življenskih, vzgojnih, družabnih vprašanj na sestankih; kajti tu mora nujno besedo govoriti bogoslovna modrost, ki gradi na božji besedi. In to je tudi sila pomembno dušnopastirsko delo! Gotovo sme naša prosveta s ponosom zaznamovati celo vrsto fantov in deklet ter že izkušenih narodnih delavcev, ki so pod njenim vodstvom dospeli do duhovnega razmaha in voditeljske samostojnosti. Teh se bo mogla posluževati kot predavateljev na ljudskih visokih šolah. Treba bo z njimi izdelati delovni načrt, jim odmeriti področje in se domeniti radi morebitne izmenjave med društvi.

Ti razširjeni, poglobljeni in pogostni sestanki se bodo mogli najbolj nemoteno vršiti ob nedeljskih popoldnevih in kmetskih godovih. Glavna poslovna doba bo skrčena na zimske mesece. Prostor bo nudila društvena soba, cerkvena hiša, morda tudi šola. Vsebina predavanj in ves način podajanja naj služi potrebam naše mladine. Podroben učni red in ustroj pa more začetno sestaviti le skupno posvetovanje v centrali, izklesati pa podrobna izkušnja.

Vestna priprava predavateljev in iskrena pripravljenost slušateljev, stvaren skupni razgovor mora pognati našo mladino v silen duhoven razmah. Naši sestanki naj se izpopolnijo v pravo ljudsko visoko šolo. Velika in drzna zahteva! Vsaj nekateri kraji naj jo že letos izvedejo — drugim v vzgled in pobudo. Drugod pa naj postavijo bolj pogoste in vsebinsko bogate sestanke v osrčje naše prosvete! dromi.

---

27. oktober — praznik Kristusa Kralja! Sredi mehke jeseni praznujemo dan, ki je tako poln notranje vsebine. Dan, ob katerem bi morala vztrepetati srca vsega sveta, ki se istotako nahaja v jesenskem umiranju. Nedelja Kristusa Kralja je praznik večne mladosti, trajne rasti. Zato je dan nas vseh, ki hočemo biti zdravo seme narodne njive, vztrajni delavci ob gradbi lepšega doma naše slovenske družine na Koroškem. Praznovali ga bomo brez zunanjega bleska vsak v svoji duši. Naše misli in naša čustva naj pohitijo k Njemu, ki je vir vse mladosti, vrelec vseh ustvarjajočih sil, korenina vse rasti. Učlenjeni kot živi udje svoje fare Ga hočemo prositi pomoči in blagoslova naši mladi rasti.

Jubilej slovenske pesmi v Dobrli vesi. Za Rožem in spodnjo Podjuno je minulo nedeljo sledila pevska prireditev zgornje Podjune. Nanjo so došli požrtvovalni fantje pevskih zborov iz Dobrle vesi, Št. Lipša, Galicije, Škocijana, Št. Vida, Št. Petra na Vašinjah, Žel. Kaple in Šmihela, mešana zbora iz Kazaz in Pliberka, fantje-tamburaši iz Galicije, Radiš in Šmihela. Veličastni obisk poltisoča ljud-

stva zgornje Podjune je bil lep in dostojen odgovor na toliki trud in toliko žrtev, položeno v to resnično narodno prireditev. Ne bomo na tem mestu ocenjevali in ne hvalili skupnih in posamnih nastopov naših pevcev, pevk in tamburašev, le-to naglasimo: Na tako disciplino naše mladine, na to toplino in srčno doživetje slovenske melodije, kot ju je prikazovala ta naša prireditev zgornje Podjune, sme biti ponosen ves naš rod. V pestrem sporedu se je menjavala slika za sliko, čvrstim fantovskim in dekliškim glasovom je dobro sekundirala tamburica 40 tamburašev, z melodijo koroške pesmi je uspešno tekmovala slovenska umetna pesem, nič manj lepa v skupnih kot v posamnih nastopih. Vmes med sporedom je povzel besedo govornik prosvetne centrale, bodril k budnosti in delavnosti ter povedal še jasne besede o pravici, katero dolguje država našemu kulturnemu življenju. (Govor prinesemo vsled njegove načelne važnosti v prihodnji številki. Op. ur.) Še dvakrat se je za govorom dvignil zastor. Dobro se je odrezal najmlajši izmed zborov, kazaški mešani zbor, nakar so zaključili koncert pliberški pevci in pevke. Dvakratno učinkovito je zvenela melodija fantov in deklet v slikovitih slovenskih narodnih nošah. Krasno uspele prireditve je moral biti vesel vsakdo, kdor ve ceniti pomen narodnega izživljanja v melodiji in harmoniji. Pohvala gre vsem neštetim sotrudnikom in sotrudnicam cele Podjune, v lepem uspehu jim je polno zadoščenje!

Škocijan. (Gostovanje.) V nedeljo 27. t. m. gostujejo igralci in igralke radiškega prosvetnega društva v Škocijanu z igro „Jezični dohtar". Podajajo jo ob 3. uri pop. na dvorišču v župnišču. Sodelujejo pevci in tamburaši. Oglejte si jo!

GOSPODARSKI VESTNIK

Pomoč kmetijstvu. Državni vodja kmetijstva Reither je na Tirolskem povodom nekega zborovanja povedal sledeče: V kratkem bodo sklenjene pogodbe, ki bodo zagotovile prodajo živine, lesa in mlekarskih izdelkov ter ustalile cene. Pomožna akcija za gorske kmete se bo prihodnje leto nadaljevala vendar v drugi obliki. Kratkoročni visoko-obrestni dolgovi se bodo pretvorili v dolgoročne in nizko-obrestne hipotekarne dolgove, prehodno bo država pomagala dolžnikom plačevati obresti.

Še enkrat: redite ovce! Vedno bolj se čujejo glasovi, da bo treba resno pričeti z ovčjerejo. Po vojni je število ovac močno nazadovalo, ponekod so ovce sploh opustili. Nedvomno se bliža konjunktura za ovčjerejo. Treba je samo misliti, da uvaža naša država iz Avstralije volno za celih 32 milijonov šilingov letno, Avstralija pa od nas ničesar ne kupi. Koroška ovčja pasma slovi po vseh alpskih krajih. Koroška ovca je skromna, odporna in dosega živo težo do 70 kg, ovni celo 90 kg. Meso je izborno, volna srednje kakovosti. Pogosta napaka naše ovčjereje je oplemenovanje ovac v čredi, slaba izbira plemenskih ovnov in še drugo. Tod so vzroki slabe kakovosti mesa in volne, naša nezadovoljnost z ovčjerejo je posledica, zato pa so naše planine že leta sem neizrabljene. Kdor danes ne poizkusi, bo težko kedaj imel še priliko.

Popravljajmo kmetijsko orodje doma! Vračamo se nazaj v nekdanje čase. Razumni gospodarji se, kot nekoč njihovi predniki, sami lotevajo vseh manjših popravil svojega orodja. Nekod je gospodar pripravil celo malo kovačnico, kjer izvršuje vsa manjša popravila, ostri bodice na brani, reparira lopate in krampe, vari verige i. dr. Z malim denarjem si je preskrbel najpotrebnejše orodje. Gospodarjev, ki se razumejo na mizarska popravila je več, njihova umetnost spet prihaja do veljave. Pri vsem tem ne trpijo rokodelci, ker so jim mala nedonosna popravila le v napotje, gospodarji pa si prihranijo marsikak prepotreben šiling.

Jesensko gnojenje sadja je bolj učinkovito kot pomladansko. Zemlja ima črez zimo čas, da prebavi hrano, ki jo dajemo z gnojem. Hranilni sokovi prodrejo v globine do koreninic, katerim so potrebni. Če imamo dovolj gnojnice, jo izpraznujemo pod drevesom na trato in delo je izvršeno. Na neravnih travnikih izkopljemo okoli debla dve plitvi okrogli jami. 100 litrov gnojnice in en kg nitrofoske je za drevo najprimernejše gnojilo. Če gnojnice nimamo, vzemimo 1.5 kg Kalkammonsalpetra, 1 kg nitrofoske in 100 litrov vode za eno deblo.

O zdravilnih rastlinah. Naše mamice so dobro poznale, gojile, nabirale in uporabljale mnogotere zdravilne rastline, ki jih mlajši rod ne pozna. Naj zato opozorimo na nekatere najvažnejše: Ko staro in mlado vzdihuje zaradi slabega srca, si lahko poceni olajšamo te vrste bolezni, ako pijemo vsak večer čaj iz špajke (baldrijan) in mete. Čaj naj se namaka cel dan do večera, ko ga spijemo, bolj je učinkovit kot kuhan. Špajka in meta rasteta v vsaki zemlji brez vsake nege, uporabljamo pa samo liste, ki jih obiramo prvič konec julija, drugič pa septembra. Mešanico obeh čajev naredimo že prej, da ni treba dveh posod. — Črni ribez pomaga proti raznim težavam v vratu, v prsih in pri nerednem prebavljanju. — Melisa je dobro zdravilo pri raznih nadležnostih na srcu in sploh na notranjih organih. — Bezgove jagode veljajo za prvovrstno zdravilo pri prehladu, pri kašlju in raznih tegobah v prebivilih. Najbolj preprosto jih shranjujemo v obliki soka. Brez vsakega dodatka spravimo odtisek zrelih jagod v steklenico, ki jih dobro zamašimo ter razgrevamo v vroči vodi do 75 stopinj dvanajst minut, nato zamaške zalijemo s parafinom ali pečatnim voskom. — Mezga iz bezgovih jagod je uporabna za zdravilni čaj. Če je ne sladkamo, je moramo gosto vkuhati. Vse te rastline gojimo lahko na vrtu. Skromne so in rasto, kamor jih posadimo. Je pa še mnogo divjih rastlin po polju, gozdu i. dr. Za domačo lekarno so priporočene posebno: timijan, kamilice, tavžentrože, pelin, preslica, arnika, lipovo cvetje itd. V vsaki družini naj bi imeli vsaj najvažnejše zdravilne rastline vedno v zalogi, s tem bi si prihranili denarja in bolečin. — Po „Domoljubu".

Gospodarski drobiž. 1200 milijonov šilingov znašajo kmetijski dolgovi. Tako je poročal inž. Schumy na zadnji seji agrarno-političnega odbora kmetijske zbornice. — V tekočem letu je bilo v naši državi kupljenih okroglo 150.000 novih koles. Že lani je število napram predlanskem poskočilo. Vzrok naraščanja bodo ugodni plačilni pogoji za kolesa in izboljšane ceste. Kolesa postajajo pri nas že nekaka vsakdanja moda. — Do maja 1936 je prepovedan izvoz sena in slame. — Nazaduje prodaja piva. Še pred petimi leti je država konzumirala dvakratno sedanjo količino. — Dovoljen bo uvoz večjega kontingenta koruze za gorske kmete, neobremenjenega po licenčnem prispevku.

Beljaški trg minulega tedna. Zelje 30—40, karfijol 50, repa 20, pesa 30, solata v glavicah 10, endivija 15, izluščen fižol 1.00, čebula 40, paradižniki 50, špinača 40, buče 10, redkev 10, hren 1.20, peteršilj 60, pozni krompir 18, kislo zelje 60, kisla repa 40, namizna jabolka 50, namizne hruške 80 do 1.20, jabolka za vkuhavanje 20, grozdje 1.40, goveje meso 2.00—2.40, telečje meso 2.00—3.00, svinjsko meso 2.00—2.80, prekajeno 2.20—3.60, orehi 1.20, čajno maslo 4.40, sirovo maslo 3.80, strd 4.50, kokoši 2.80, kapuni 4.00, stare kokoši 2.40, race 3.30, gosi 3.00, jajca 17 g za komad.

ZANIMIVOSTI

Nekaj o Arabiji in Arabcih. „Srečna Arabija" so imenovali že nekdanji Rimljani oni kos arabske pokrajine, ki jo zavzema sedanja arabska država Jemen. Gospodarji te države so Arabci. Lepe in dobičkanosne poklice in mesta imajo sami v rokah, manj prijetne poklice mesarjev, brijačev, služabnikov in nastavljencev opravljajo zanje črni sužnji, katere dobavljajo iz Afrike. Ti sužnji niso sužnji v pravem pomenu besede, imajo posestva in so svobodni, le ugleda nimajo pri Arabcih nobenega. Mnogo je v Jemenu židov, katerih položaj pa je žalosten. Po zakonu je njihova naloga, da snažijo mesta; stanujejo v posebnih mestnih četrtih, kamor Arabci nikdar ne zahajajo. Če praznujejo Arabci svoje praznike, se ne sme na cesti prikazati noben žid, nadalje jim je zapovedano, da si morajo briti glave in nositi črne židovske kapice. Židje ne smejo postati vojaki, zato pa plačajo poseben davek, ne smejo nadalje jezditi na konjih, ki so ponos Arabcev, in celo na oslih smejo jezditi samo obrnjeni z hrbtom naprej. Celo njihova poslopja ne smejo biti zidana na več kot dva nadstropja in morajo imeti skromno zunanjo obliko. Arabska poslopja pa sličijo amerikanskim nebotičnikom ter dajo mestom čisto moderen značaj. Tako živijo Arabci v svoji državi kot pravi gospodje.

Nova kolesa. Dvema Francozoma se je posrečilo izpopolniti kolesa z novostjo, ki bo nemara izpodrinila s časom dosedanja kolesa, ki jih rabimo na naših cestah. Novo kolo ima napravo, ki omogoča 16 različnih hitrosti. Lahko zato prevozi strmine, ki jih z dosedanjimi kolesi nismo mogli prevoziti. Ob ročaju je pritrjeno držalce, s pomočjo katerega kolesar lahko poljubno spreminja hitrost svojega kolesa. Pri večjih strminah s tem prištedi vsak večji napor, ker kolo ob zmanjšani hitrosti seve lažje vozi.

Število Japoncev se neprestano množi. Glavno mesto Japonske — Tokio — je pred letom postalo tretje največje mesto na svetu. Šteje danes nič manj kot šest milijonov prebivalstva, vsa Japonska pa šteje nad 100 milijonov prebivalcev. Za Londonom in New Yorkom je Tokio največje mesto, vseh Japoncev pa bo kmalu že toliko kot ljudstva v Zedinjenih državah Amerike.

Po 20 letih se vrnil iz ruskega ujetništva. Minuli teden se je javil pri dunajskem mestnem uradu mož, ki je trdil, da prihaja iz ruskega ujetništva. Seboj je nosil potni list, izstavljen od avstrijskega poslaništva v Moskvi. V trdi nemščini je pripovedoval, da je bil leta 1914 ujet na Duklaprelazu, bil nato poslan v Sibirijo, kjer je po revoluciji začel z mizarstvom. Oženil se je z neko Sibirjanko in ima devetletnega otroka. Četudi mu v Sibiriji ni bilo hudo, je vendar iz velikega domotožja skušal se vrnti v domovino. Prvi poizkus se mu je ponesrečil, ker so mu ukradli na potovanju ves denar, vrnil se je nazaj v Sibirijo in si spet prištedil potrebni drobiž za vožnjo. S pomočjo avstrijskega poslanika je dospel na Dunaj. Podatke je na Dunaju policija preiskala ter dognala njihovo resničnost. Mož je rodom Korošec iz okolice Wolfsberga in se piše Leo Kainz. Govori perfektno rusko, dočim je svojo materno govorico domala pozabil. Sedaj se že nahaja v svoji stari domovini.

Darilo iz vsemirja. Pred meseci je izšla v nekem nemškem mesečniku novela, v kateri opisuje pisatelj dogodek v neki jesenski noči pred 28 leti v vasici Schildberg na Poljskem. Pisatelj je tedaj videl žarko svetlobo, katero je spremljal močan šum in nato silen pok, da je izgubil zavest. Mož je pozneje menil, da je sanjal, in ni raziskaval zanmivega pojava. Nemški profesor Schmidt bere povestico v mesečniku in se poda v navedeno poljsko vas. Začne kraj raziskavati in končno odkrije v nekem gozdu veliko, lijaku podobno jamo in v njej pod zemeljsko plastjo velik zvezdni utrinek ali meteor. Meteor predstavlja neprecenljivo vrednost in ga sedaj poljska vlada kljub zapeljivim ponudbam nekega angleškega muzeja noče prodati. Je težak do 20 ton in ga sestavljajo mnogovrstne sestavine. Je največji meteor, ki so ga odkrili doslej v Evropi. Angleži ponujajo zanj 10 milijonov poljskih zlotov.

Rusija ima spet maršala. Sovjetska vlada je spet uvedla vojaške šarže in odlikovanja. Tako je dobila vojaščina tudi svojega maršala in sicer vojnega komisarja Vorošilova. Vorošilov je sin železniškega čuvaja, leta 1905 se je udeležil zarote proti carju, ki ga je nato poslal v pregnanstvo v Sibirijo. V svetovni vojni je bil delavec v municijski tovarni, pozneje je skupno s Stalinom, ki se je tedaj še imenoval Jožef Džungaswilji, na Kavkazu organiziral revolucionarne kadre. Po zmagi sovjetov ga je Stalin imenoval za vojnega komisarja. Poznan je kot mož izredne volje in velike vojaške sposobnosti, izvedel je reorganizacijo sovjetske vojske, ki danes že uživa precejšen ugled. Takole je rekel zlobni francoski državnik Clemenceau: cesarji izginejo, predsobe pa ostajajo. V tem slučaju bi ob imenovanju novega maršala rekli: Armade se spreminjajo, maršali pa se vedno spet pojavljajo.

Med strokovnjaki. Rutarjev Jur prodaja uro, ki je posebnost svoje sorte. „Sto dni gre in ti je ni treba naviti!", zatrjuje kupcu. Pomislite, kako bi šla, če bi jo celo navil!

Listnica uredništva. M. J. Načelna nejasnost je res huda reč. Včeraj pri zelenih, danes pri rujavih, jutri morda že pod komunističnim praporom. Da zavisi pomoč tudi od nas, potrdimo. — **Z. F.** Da so še danes možni taki izpadi lokalnih politikov proti Slovencem, se moramo čuditi. Pa brez strahu, čas gre preko njih. — **J. S.** Vprašate, kedaj bodo imenovani ostali občinski odbori. Po naših informacijah baje prihodnje tedne. — **G. Tonček.** Poslano sprejeli. Hvala! — **T. N.** Bo treba nekaterih sprememb. Poseti nas o priliki osebno! — **K. S.** Praviš, da prihaja šele sedaj sezona za sotrudništvo. Prav, če je ne zamudiš. Pozdravljen!

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba Dunaj, V., Margaretenplatz 7.